प्रदेश सभा

लुम्बिनी प्रदेश

पहिलो लुम्बिनी प्रदेश सभाको समिक्षात्मक प्रतिवेदन

प्रदेश सभा सचिवालय
लुम्बिनी प्रदेश

मुकामः बुटवल

प्रकाशकः	प्रदेश सभा सचिवालय, लुम्बिनी प्रदेश
प्रतिः	५०० प्रति
सर्वाधिकारः	प्रकाशकमा सुरक्षीत
प्रकाशित वर्षः	२०७९

प्राक्कथन

नेपालको संविधानको धारा १७६ बमोजिम गठन भएको तत्कालिन प्रदेश नं. ५ प्रदेश सभाका निर्वाचित माननीय सदस्यहरुले २०७४ माघ १० गते शपथ ग्रहण र माघ २१ गते पहिलो बैठक बसी पहिलो प्रदेश सभाको कार्यकाल प्रारम्भ भएको थियो। दोस्रो प्रदेश सभाको निर्वाचन सम्पन्न भई माननीय सदस्यहरुले शपथ ग्रहण गरिरहँदा पहिलो प्रदेश सभाको कार्यकाल सम्पन्न हुन गइरहेको छ। यसै सन्दर्भमा पहिलो प्रदेश सभाले हासिल गरेका उपलब्धीहरुलाई समिक्षात्मक रुपमा प्रस्तुत गर्न वाञ्छनीय भएकाले यो “पहिलो लुम्बिनी प्रदेश सभाको समिक्षात्मक प्रतिवेदन” प्रकाशित गर्न गइरहेका छौं।

पहिलो प्रदेश सभाले आफ्नो कार्यकालमा संविधानले तोकेको लुम्बिनी प्रदेशको नामकरण तथा स्थायी राजधानी निर्धारण गर्ने जिम्मेवारीलाई सफलतापूर्वक सम्पन्न गरेको छ। प्रदेश सभाबाट २ वटा सरकार निर्माण, ५ वटा नीति तथा कार्यक्रम पारित, ६ वटा बजेट निर्माण गर्ने लगायतका कार्य सम्पन्न गरिएको छ। लुम्बिनी प्रदेश सभाले सर्वाधिक ७२ वटा विधेयकहरु पारित गर्ने लगायतका विधायिकी कार्यहरु पनि सम्पन्न गरेको छ। साथै आफ्ना विषयगत समितिहरु मार्फत् संसदीय निगरानी गर्ने कार्य पनि गरेको छ। संसदीय निगरानीका क्रममा विषयगत समितिहरुले सरकारलाई दिएका निर्देशनहरुको पालना ६० देखि ९९ प्रतिशत सम्म भएको पाइएको छ। यसैगरी प्रदेश सभा सचिवालयले संसदीय बाह्यपहुँचका कार्यक्रमहरु, विधेयक व्यवस्थापनलाई विद्युतीकरण (e-Legislation), स्थानीय जनप्रतिनिधिहरुको मत लिने व्यवस्था (e-Poll) र विद्युतीय पुस्तकालय (e-Library) जस्ता नवप्रवर्द्धनात्मक कार्यहरु पनि गरेको छ।

पहिलो प्रदेश सभाले समयको परिपक्वता नभइसकेको हुनाले उत्तर विधायिकी जाँच (Post Legislative Scrutity) सम्पन्न गर्न सकेको थिएन। त्यसैगरी बेरुजु फछ्र्यौट गर्न नभ्याउनु पनि पहिलो प्रदेश सभाको एउटा कमि रहन गएको छ। साथै यस बीचमा माननीय सदस्य श्री बलदेव शर्मा पोखरेल र माननीय श्री उत्तर कुमार ओलीको असामयिक निधन भई उहाँहरुलाई प्रदेश सभाले गुमाएको छ। माननीय सदस्यद्वयका लागि हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछौं।

यसरी विभिन्न उचार चढावका बीचबाट पहिलो लुम्बिनी प्रदेश सभाले आफ्नो कार्यकार्य सफलतापूर्वक सम्पन्न गरेको छ। लुम्बिनी प्रदेश सभाले नेपालको संविधानले निर्धारण गरेको संघीयता कार्यान्वयनको आफ्नो कार्यभार पूरा गरेको छ। दोस्रो प्रदेश सभाको कार्यकाल अझ गौरवमय बन्नेछ भन्ने आशा र विश्वास गर्दछौं।

दुर्लभ कुमार पुन मगर
प्रदेश सभा सचिव

प्रदेश सभामा जनप्रतिनिधित्व

दलगत प्रतिनिधि (पहिलो हुने निर्वाचित हुने र समानुपातिक प्रणाली समेत)

मिति २०७४ साल मंसिर २१ गते प्रथम प्रदेश सभाको निर्वाचन सम्पन्न भई लुम्बिनी प्रदेशमा ५२ वटा निर्वाचन क्षेत्रबाट पहिलो हुने निर्वाचन हुने प्रणाली बमोजिम ५२ जना र समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली बमोजिम ३५ जना गरी जम्मा ८७ सदस्यीय प्रदेश सभा रहेको छ। मिति २०७४ साल माघ २१ गते प्रदेश सभाको पहिलो बैठक सम्पन्न भएको थियो। प्रदेश सभाका ३ जना माननीय सदस्यहरुले प्रदेश सभा सदस्य पदबाट राजीनामा दिनुभएको र ५ जनाले दल त्याग गर्नुभएकोले पछिल्लो समयमा ८० जना प्रदेश सभा सदस्य रहुन भएको छ।

प्रदेश सभा सदस्यहरुको दलगत प्रतिनिधित्वः

क्र.सं.	दलको नाम	पहिलो हुने	समानुपातिक	जम्मा संख्या
१	नेकपा (एमाले)	२४	१२	**३६**
२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	११	५	**१६**
३	नेपाली कांग्रेस	७	१२	**१९**
४	जनता समाजवादी पार्टी	३	२	**५**
५	राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपाल	-	१	**१**
६	राष्ट्रिय जनमोर्चा	-	१	**१**
७	नेकपा एकीकृत समाजवादी	-	१	**१**
८	स्वतन्त्र	१	-	**१**
	जम्मा	**४६**	**३४**	**८०**

लैङ्गिक प्रतिनिधित्वः

क्र.सं.	महिला		पुरुष	
	पहिलो हुने	समानुपातिक	पहिलो हुने	समानुपातिक
संख्या	३	३०	४२	५
जम्मा संख्या	**३३**		**४७**	

समावेशी प्रतिनिधित्व (निर्वाचन कानून बमोजिम समावेशी समूहका आधारमा)

समावेशी समूह :

निर्वाचन आयोगद्वारा समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली अन्तर्गत ६ वटा समावेशी समूहमा विभाजन गरी खस आर्य ३१.२ प्रतिशत, आदिवासी/जनजाती २८.७ प्रतिशत, मधेसी १५.३ प्रतिशत, दलित १३.८ प्रतिशत, थारु ६.६ प्रतिशत र मुस्लिम ४.४ प्रतिशत हुनुपर्ने व्यवस्था गरेको छ ।संविधानले एकतिहाई महिलाको सहभागिता सुनिश्चित गरेको छ । लुम्बिनी प्रदेश सभामा निर्वाचन आयोगद्वारा निर्धारित समानुपातिक समूहमा प्रदेश सभा सदस्यहरुको सहभागीताको संख्या देहाय बमोजिम रहेको छ ।

सि.नं.	**समावेशी समूह**	**संख्या**
१	खस आर्य	३८
२	आदिबासी/जनजाती	१२
३	मधेसी	१०
४	दलित	६
५	थारु	१०
६	मुस्लिम	४
	जम्मा	**८०**

बैठक संख्या

अधिवेशन	अधिवेशन सुरु मिति	अधिवेशन अन्त्य मिति	अधिवेशन चलेको समय (घण्टामा)	बैठक दिन	बैठक संख्या
पहिलो	२०७४।१०।२१	२०७५।०१।२५	२ घण्टा २ मिनेट	१७	२२
दोस्रो	२०७५।०१।३१	०७५।०४।२४	३३ घण्टा २० मिनेट	२७	२८
तेस्रो	२०७५।०८।२६	२९७६।०१।२२	२९ घण्टा २३ मिनेट	३३	३३
चौथो	२०७६।०२।०२	२०७६।०६।०२	४९ घण्टा ४१ मिनेट	३१	३२
पाँचौं	२०७६।१०।०५	२०७७०१।१०	१० घण्टा १५ मिनेट	१०	१०

छठौं	२०७७।०२।०९	२०७७।०६।२०	६३ घण्टा ३२ मिनेट	३१	३२
सातौं	२०७७।१२।१८	२०७७।१२।२४	७ घण्टा ३१ मिनेट	५	५
आठौं	२०७८।०२।१९	२०७८।०३।३१	३० घण्टा २ मिनेट	१२	१४
विशेष	२०७८।०४।२७	२०७८।०४।२७	१ घण्टा ५८ मिनेट	१	१
नवौं	२०७८।०५।०१	२०७८।०८।०१	४ घण्टा ४३ मिनेट	९	१२
दशौं	२०७९।०१।२०	०७९।०४।०६	४२ घण्टा ५३ मिनेट	१८	२०
जम्मा			**२७५ घण्टा २० मिनेट**		**२०९**

शुन्य समय र विशेष समय बोल्ने माननीय सदस्यहरुको संख्या, पटक र लिएको समय :

सि.नं.	नाम, थर	शून्य समय (पटक)	जम्मा मिनेट	विशेष समय (पटक)	जम्मा मिनेट
१	माननीय श्री अर्जुन कुमार के.सी.	१	१	०	०
२	माननीय श्री कमलराज श्रेष्ठ	१	१	२	१०
३	माननीय श्री कविराम थारु	१	१	०	०
४	माननीय श्री कुल प्रसाद पोख्रेल	०	०	१२	६०
५	माननीय श्री कृष्ण प्रसाद न्यौपाने	३	५	३	१५
६	माननीय श्री खड्ग बहादुर खत्री	२	४	२	१०
७	माननीय श्री चेत नारायण आचार्य	०	०	१	५
८	माननीय श्री तुलसी प्रसाद चौधरी	५	९	७	३८
९	माननीय श्री दिपेन्द्र कुमार अधिकारी	०	०	३	१५
१०	माननीय श्री धर्म वहादुर लाल श्रीवास्तव	१	३	२	१०
११	माननीय श्री नारायण प्रसाद आचार्य	०	०	०	०
१२	माननीय श्री पुरनमान बज्राचार्य	०	०	३	१४
१३	माननीय श्री बाबुराम गौतम	१	३	१	५
१४	माननीय श्री बैजनाथ चौधरी (थारु)	०	०	०	०
१५	माननीय श्री भूमिश्वर ढकाल	०	०	०	०
१६	माननीय श्री भोज प्रसाद श्रेष्ठ	४	६	१६	८४
१७	माननीय श्री युवराज खनाल	१	१	२	१०

१८	माननीय श्री रामजी प्रसाद घिमिरे	४	६	७	३४
१९	माननीय श्री रेवतीरमण शर्मा	०	०	०	०
२०	माननीय श्री लिला गिरी	०	०	०	०
२१	माननीय श्री विष्णु प्रसाद पन्थी	३	७	८	३९
२२	माननीय श्री शंकर पोख्रेल	०	०	०	०
२३	माननीय श्री हरि प्रसाद रिजाल	०	०	२	१०
२४	माननीय श्री आरती पौडेल	०	०	०	०
२५	माननीय श्री कमला देवी वि.क.	०	०	७	३५
२६	माननीय श्री कृष्णी थारु	०	०	०	०
२७	माननीय श्री चिन्तावती कुर्मी (वर्मा)	१	१	०	०
२८	माननीय श्री जाल्पा भुसाल	१	१	१	५
२९	माननीय श्री आशा स्वर्णकार	१	१	०	०
३०	माननीय श्री थानकुमारी थापा चापागाईं	१	१	१	५
३१	माननीय श्री धमकली चौधरी	१	१	२	१०
३२	माननीय श्री फौजिया नसीम	०	०	०	०
३३	माननीय श्री भगवती देवी भण्डारी	१	१	५	२५
३४	माननीय श्री विमला शर्मा पन्थी	०	०	०	०
३५	माननीय श्री सरस्वती गौतम	३	५	३	१५
३६	माननीय श्री सुनिता कुमारी ठठेर	१	१	१	५
३७	माननीय श्री अर्जुन कुमार श्रेष्ठ	०	०	०	०
३८	माननीय श्री अष्टभुजा पाठक	३	५	१३	६४
३९	माननीय श्री डिल्ली बहादुर चौधरी	०	०	७	४०
४०	माननीय श्री फखरुद्दीन खान	४	६	१४	७३
४१	माननीय श्री भुवनेश्वर चौधरी	१	१	१३	६७
४२	माननीय श्री मोहम्मद याकुब अन्सारी	१	१	२	१०
४३	माननीय श्री वसी उद्दीन खाँ	०	०	८	३९
४४	माननीय श्री विर बहादुर राना	०	०	५	२५
४५	माननीय श्री वीरेन्द्र कुमार कानोडिया	०	०	०	०
४६	माननीय श्री वैजनाथ कलवार	०	०	५	२९
४७	माननीय श्री शंकर गिरी	०	०	०	०
४८	माननीय श्री सुरेन्द्र बहादुर हमाल	१	१	२	१०
४९	माननीय श्री निर्मला क्षेत्री	२	४	७	३४

५०	माननीय श्री पुष्पा थरुनी	३	५	४	२०
५१	माननीय श्री माला गोतामे सुनार	२	२	५	२५
५२	माननीय श्री रमा अर्याल	२	४	८	४०
५३	माननीय श्री रिना नेपाल बि.क.	२	४	२	१०
५४	माननीय श्री रुन्धावती शर्मा	५	५	१	५
५५	माननीय श्री शान्तिदेवी स्वर्णकार	१	१	०	०
५६	माननीय इन्द्र प्रसाद खरेल	२	२	१९	९५
५७	माननीय इन्द्रजीत थारु	०	०	२	१०
५८	माननीय कुल प्रसाद के.सी.	०	०	०	०
५९	माननीय कृष्णध्वज खड्का	०	०	७	३५
६०	माननीय तिलकराम शर्मा	२	२	७	३५
६१	माननीय तुलाराम घर्ती मगर	१	३	१२	६०
६२	माननीय तेज बहादुर ओली	०	०	०	०
६३	माननीय दीपेन्द्र कुमार पुन मगर	०	०	१	५
६४	माननीय पूर्ण बहादुर घर्ती	०	०	०	०
६५	माननीय सुदर्शन बराल	०	०	०	०
६६	माननीय कृष्णा के.सी.	०	०	१	५
६७	माननीय गीता थापा	२	२	३	१४
६८	माननीय दामा कुमारी शर्मा	०	०	३	२२
६९	माननीय दीपा बि.क.	४	६	५	२५
७०	माननीय पार्वती पुन गहतराज	०	०	१	५
७१	माननीय लौटी थारु	०	०	१	५
७२	माननीय विमला कुमारी खत्री	०	०	०	०
७३	माननीय सुष्मा यादव	१	३	१	५
७४	माननीय श्री पुर्मती ढेंगा	१	१	१	५
७५	माननीय श्री सुमन शर्मा रायमाझी	०	०	०	०
७६	माननीय श्री सहसराम यादव	०	०	३	१५
७७	माननीय श्री निर्मला मुडभरी भट्टराई	०	०	०	०
७८	माननीय श्री रमा घर्ती	०	०	२	१०
७९	माननीय श्री तारा जि.सी.	४	६	१०	५३
८०	माननीय श्री अजय शाही	०	०	०	०
८१	माननीय श्री कल्पना पाण्डे	२	४	११	५७

८२	माननीय श्री अमर बहादुर डागी	१	१	४	२०
८३	माननीय श्री उत्तर कुमार ओली	०	०	१	५
८४	माननीय श्री बलदेव शर्मा पोखरेल	०	०	१	५
८५	माननीय श्री दधिराम न्यौपाने	०	०	१	५
८६	माननीय श्री दृग नारायण पाण्डे	२	२	३	१५
८७	माननीय श्री सन्तोष कुमार पाण्डेय	२	६	२४	१२८
८८	माननीय श्री दिनेश पन्थी	२	२	८	४०
८९	माननीय श्री विजय बहादुर यादव	२	४	१०	५२
९०	माननीय श्री दिपेश थारु	५	९	११	५४
	जम्मा	९७	१५१	३४०	१७३५

प्रश्नोत्तर :

प्रदेश सभाको छैठौं अधिवेशनको छब्बीसौं बैठक मिति २०७७/०६/०७ मा तत्कालिन माननीय मुख्यमन्त्री श्री शंकर पोखरेललाई प्रश्न राखी प्रश्नोत्तर कार्यक्रमको शुभारम्भ भएको थियो ।

हालसम्म सोधिएका प्रश्नोत्तर सम्बन्धी विवरण

क्र. सं.	प्रश्नसंग सम्बन्धित मन्त्रालय	प्रश्नकर्ता माननीय सदस्य	मिति	प्रश्नको किसिम
१	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	कल्पना पाण्डे	२०७७/०६/०७	मौखिक (पुरक प्रन्नोत्तर)
२	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	कमलराज श्रेष्ठ	२०७६।०६।१५	मौखिक
	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय			
३	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	भोज प्रसाद श्रेष्ठ	२०७७।१०।२३	मौखिक

सम्पूर्ण विवरणको अवस्था :

प्रदेश सभा सचिवालयको सम्पूर्ण विवरण सम्बन्धी कार्य कार्यव्यवस्था तथा सम्पूर्ण विवरण शाखा अन्तर्गत हुने गर्दछ । उक्त शाखाले विशेष अधिवेशन सहित कुल एघार वटा अधिवेशनको भवेटिम सम्पन्न गरेको छ । २७५ घण्टा २० मिनेटको समयमा कुल २०९ वटा बैठक सम्पन्न भएका छन् । एक देखि दशौं अधिवेशन र विशेष अधिवेशनको समेत सबै बैठकका सम्पूर्ण विवरणहरु तयार गरी राखिएको छ । यसका साथै प्रदेश सभा बैठकको संक्षिप्त विवरण सम्बन्धी सूचना (सूचनापत्र-२) तयार गरिएको र यसलाई e-legislation मा Entry गरी व्यवस्थित गरिएको छ।

प्रदेश सभाबाट हालसम्म पारित भएका कानुनहरुको नामावली :

क्र.सं	दर्ता मिति	विधेयकको नाम	पारित मिति
१	०७४।११।२५	प्रदेश नं ५, प्रदेश सरकारको आर्थिक कार्यविधि नियमित तथा व्यवस्थित गर्न बनेको विधेयक	०७४।१२।८
२	०७४।११।२५	प्रदेश नं ५, प्रदेश अन्तर्गतका स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुले पाउने सुविधाको सम्वन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।२।१६
३	०७४।१२।३०	प्रदेश नं ५, का सार्वजनिक लिखित प्रमाणीकरण कार्यविधिको सम्वन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।०१।२१
४	०७४।१२।३०	प्रदेश नं ५, अन्तर्गतका गाउँ सभा र नगर सभाको कानून निर्माण प्रक्रियाका सम्वन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।०१।२५
५	०७५।०१।०२	प्रदेश नं ५, प्रदेश सरकारको आर्थिक वर्ष ०७४/७५ को सेवा र कार्यहरुको लागी प्रदेश सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने र विनियोजन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।०१।०३
६	०७५।०१।१४	प्रदेश नं ५, प्रदेश सभाका पदाधिकारी तथा सदस्यको पारिश्रमिक र सुविधा सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।०४।१४
७	०७५।०१।१४	प्रदेश नं ५, प्रदेश सरकारका मुख्य मन्त्री र मन्त्रीको पारिश्रमिक तथा सुविधा सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।०४।१४
८	०७५।०१।१४	प्रदेश नं ५, प्रदेश सभा सचिवालय सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।०४।१४
९	०७५।०२।२४	प्रदेश नं ५, प्रदेश वित्त व्यवस्थापन विधेयक २०७५	०७५।०२।३०
१०	०७५।०२।२४	प्रदेशको कर तथा गैर कर राजश्व लगाउने र उठाउने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।०२।३०
११	०७५।०३।०१	प्रदेश नं ५, प्रदेश सरकारको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक (आर्थिक विधेयक, २०७५)	०७५।०३।१४
१२	०७५।०३।०१	प्रदेश नं ५, प्रदेश सरकारको आ.व. २०७५÷०७६ को सेवा र कार्यहरुको लागि प्रदेश संचित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने र विनियोजन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।०३।२०
१३	०७५।०३।१९	मुख्यन्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवा र अन्य शर्तका सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक, २०७५	०७५।०४।२०

१४	०७५।०४।१६	प्रदेश नं ५, अन्तर्गतका गाउँ सभा र नगर सभाको कानून निर्माण प्रक्रिया सम्बन्धी ऐन, २०७५ संशोधन गर्न बनेको विधेयक	०७५।०४।२०
१५	०७५।०४।१६	प्रदेश नं ५, प्रदेश अन्तर्गतका स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ संशोधन गर्न बनेको विधेयक	०७५।०४।२०
१६	०७५।०८।१८	प्रदेश नं ५, जाँचबुझ आयोगको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकारको सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।११।२६
१७	०७५।०८।१८	प्रदेश नं ५, संघ सँस्थाहरुको दर्ता सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७६।०१।१५
१८	०७५।०८।१८	प्रदेश नं ५, अन्तर प्रदेश बासिन्दाको समान सुरक्षा, व्यवहार र सुविधा सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।१२।२७
१९	०७५।०८।१८	प्रदेश नं ५, प्रदेश प्रसारण सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।१२।२६
२०	०७५।०८।२८	प्रदेश नं ५, जिल्ला सभा तथा जिल्ला समन्वय समिति सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७६।०१।०८
२१	०७५।०८।२८	प्रदेश नं ५, प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।०९।०९
२२	०७५।०८।२८	प्रदेश नं ५, प्रदेश आकस्मिक कोष सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।१२।१०
२३	०७५।०९।०३	प्रदेश नं ५, सहकारी सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।१२।२६
२४	०७५।०९।०३	प्रदेश नं ५, बीउ बिजन सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।१२।१०
२५	०७५।०९।०३	प्रदेश नं ५, दाना पदार्थ सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।११।२६
२६	०७५।०९।०४	प्रदेश नं ५, मल व्यवस्थापन सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।१२।२७
२७	०७५।०९।०४	प्रदेश नं ५, पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।१२।२७
२८	०७५।०९।०६	प्रदेश नं ५, प्रदेश पशु वधशाला तथा मासु जाँच सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।१२।२७
२९	०७५।०९।१०	प्रदेश नं ५, औद्योगिक व्यवसाय सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।१२।२४

३०	०७५।०९।२४	प्रदेश नं ५, भवन निर्माण कार्यलाई व्यवस्थित एवम् नियमित गर्ने सम्बन्धमा बनेको विधेयक	०७५।११।२६
३१	०७५।१०।०९	प्रदेश नं ५, तथ्याङ्क सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७५।१२।२५
३२	०७५।१०।१८	प्रदेश नं ५, खानी अन्वेषण र व्यवस्थापनसम्बन्धी बनेको विधेयक	०७५।१२।२५
३३	०७५।१०।२१	प्रदेश नं ५, प्रदेश स्वास्थ्य संस्था स्थापना, सञ्चालन, नविकरण तथा स्तरोन्नति गर्न बनेको विधेयक	०७६।०१।०८
३४	०७५।१०।२१	प्रदेश नं ५, बालबालिकाको हक अधिकार संरक्षण सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७६।०१।१९
३५	०७५।१०।२१	प्रदेश नं ५, खेलकुद विकास सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७६।०१।१९
३६	०७५।११।१२	प्रदेश नं ५, प्रदेश पर्यटन सम्बन्धी व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७६।०१।०९
३७	०७६।०१।०३	गाँउ सभा र नगरसभाको कार्यसञ्चालन सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७६।०१।२२
३८	०७६।०१।०३	प्रदेश लोक सेवा आयोगको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धमा ब्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७६।०१।२२
३९	०७६।०१।२०	सडक सवारी, यातायात तथा परिवहन सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७६।०४।२१
४०	०७६।०२।२३	प्रदेशको अभिलेख संरक्षण सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक,२०७६	०७६।०४।२१
४१	०७६।०३।०१	प्रदेश नं. ५, प्रदेश सरकारको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक, २०७६	०७६।०३।०९
४२	०७६।०३।०१	आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को सेवा र कार्यहरुको लागि प्रदेश नम्बर ५ प्रदेश सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने विनियोजन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७६।०३।०८
४३	०७६।०३।०८	प्रदेश पदक सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७६।०४।२४
४४	०७६।०३।१३	प्राइभेट फर्म दर्ता गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७६।०४।२४
४५	०७६।०३।१३	साझेदारी सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७६।०५।१८
४६	०७६।०४।०८	प्रदेश नं. ५, सूचना तथा संचार प्रविधि प्रतिष्ठानको स्थापना तथा संचालन सम्बन्धमा ब्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७६।०५।२३

४७	०७६।०४।१६	सुशासनको प्रत्याभूति गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७६।११।१८
४८	०७६।०५।११	प्रदेश नं ५, अन्तर्गतका स्थानीयतहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुविधा सम्वन्धी ऐन, २०७५ लाई संसोधन गर्न बनेको विधेयक	०७६।०५।२२
४९	०७६।०५।१७	प्रदेश नं ५, प्रदेश सभाका पदाधिकारी तथा सदस्यको पारिश्रमिक र सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक	०७६।०६।०२
५०	०७६।१०।०७	वातावरण संरक्षण सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७७।०२।१७
५१	०७६।१०।२६	स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुले पाउने सुविधा सम्बन्धी कानूनमा संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक	०७७।०२।१४
५२	०७६।१०।२६	लोकसेवा आयोगका पदाधिकारीको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुविधा सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७७।०२।१४
५३	०७६।११।२९	सडक निर्माण, मर्मत-संभार तथा विस्तार गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७७।०२।३२
५४	०७७।०१।०९	बजार नियमन तथा प्रतिस्पर्धा प्रवर्द्धन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७७।०६।०७
५५	०७७।०२।०६	केही प्रदेश ऐन संशोधन गर्ने विधेयक, २०७७	०७७।०२।१४
५६	०७७।०२।११	"प्रदेश सभाका पदाधिकारी तथा सदस्यको पारिश्रमिक र सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक"	०७७।०४।१५
५७	०७७।०२।१५	"सेवा केन्द्र तथा पुनर्स्थापना केन्द्रको स्थापना तथा सञ्चालन र सेवा तथा पुनर्स्थापना कोष सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक"	०७७।१२।२४
५८	०७७।०३।०१	"प्रदेश सरकारको अर्थसम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक"	०७७।०३।१६
५९	०७७।०३।०१	"आर्थिक वर्ष २०७७।७८ को सेवा र कार्यका लागि प्रदेश नं. ५, प्रदेश सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने र विनियोजन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक"	०७७।०३।१५
६०	०७७।०३।०७	"प्रदेश विश्वविद्यालयको स्थापना, सञ्चालन, नियमन र व्यवस्थापन गर्न बनेको विधेयक"	०७७।१२।२०

६१	०७७।०३।१६	"स्थानीय तहका पदाधिकारीको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७६ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक"	०७७।०३।२२
६२	०७७।०५।१८	"प्रदेश पूर्वाधार विकास प्राधिकरणको स्थापना र संचालन सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक"	०७७।१२।२४
६३	०७७।०५।२६	"प्रदेश नं. ५ प्रदेश पदक ऐन, २०७६ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक"	०७८।६।२०
६४	०७८।०३।०१	वन सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न वनेको विधेयक	०७८।०७।२९
६५	०७८।०४।१५	प्रदेशको नाम सुधार तथा केही प्रदेश ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक	०७८।०६।२०
६६	०७८।०६।२०	प्रदेश सरकारको अर्थसम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक	०७८।०६।२०
६७	०७८।०६।२०	आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को सेवा र कार्यको लागि लुम्बिनी प्रदेश प्रदेश सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने र विनियोजन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७८।०६।२०
६८	०७९।०१।१६	प्रदेश प्रहरी सेवा सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक, २०७८	०७९।०३।१५
६९	०७९।०१।१६	संचार माध्यम सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक,२०७८	२०७९।०३।१५
७०	०७९।०३।०१	प्रदेश सरकारको अर्थसम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक	०७९।०३।१५
७१	०७९।०३।०१	आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को सेवा र कार्यको लागि प्रदेश सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने र विनियोजन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	०७९।०३।१५
७२	०७९।०३।०२	खेलकुद विकास ऐन, २०७६ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक	०७९।०३।१५

अधिवेशनगत विधेयकको अवस्था

सभामुख र उपसभामुखज्यूको निर्वाचन हुनु पूर्व नै प्रदेश सभाको ऐतिहासिक पहिलो बैठक सुरुवात गर्ने क्रममा माननीय सदस्यहरु मध्ये जेष्ठ सदस्य स्वर्गीय श्री बलदेव शर्मा पोखरेलज्यूको सभापतित्वमा मिति २०७४।१०।२१ गते पहिलो अधिवेशनको पहिलो प्रदेश सभा बैठक बसेको थियो । यसैलाई आधार मानेर लुम्बिनी प्रदेश सभाले आफ्नो स्थापना दिवस हरेक वर्षको माघ २१ गते मनाउँदै आइरहेको छ । प्रदेश सभाको कार्यकाल अवधि भरी जम्मा दश वटा अधिवेशन र एक विशेष अधिवेशनको बैठक बसेका थियो । मिति २०७९।०४।१५ गते दशौं अधिवेशनको अन्त्यसम्म ८४ वटा विधेयक दर्ता भएकोमा ७२ वटा विधेयक सभाबाट पारित तथा प्रदेश प्रमुखज्यूबाट प्रमाणीकरण भएका छन् ।

जम्मा दर्ता विधेयक, पारित, प्रमाणित, विचाराधीन र फिर्ता विधेयक सम्वन्धी विवरण :

अधिवेशन	दर्ता विधेयक	सभाबाट पारित विधेयक	प्रमाणीकरण विधेयक	विचाराधिन विधेयक	फिर्ता विधेयक
पहिलो	८	४	४	-	-
दोस्रो	८	११	११	-	१
तेस्रो	२४	२३	२३	-	-
चौथो	१०	१०	१०	-	-
पाँचौ	५	१	१	-	-
छैठौं	१०	१०	१०	१	-
सातौं	१	३	१	१	-
आठौं	६	-	२	-	१
नवौं	२	५	५	-	३
दशौं	१०	५	५	५	-
जम्मा संख्या	८४	७२	७२	७	५

मुल विधेयक, सालवसाली विधेयक र संशोधन विधेयक :

अधिवेशन	मुल विधेयक	सालबसाली विधेयक	संशोधन विधेयक	अध्यादेश
पहिलो	४	१		-
दोस्रो	११	२	२	-
तेस्रो	२३	-	-	-
चौथो	१०	२	२	-
पाँचौ	१	-	-	-
छैठौं	१०	२	४	-
सातौं	१	-	-	-
आठौं	२	-	१	-
नवौं	५	२	-	-
दशौं	५	२	-	१
जम्मा	**५२**	**११**	**९**	**१**

संघियतालाई प्रत्यक्ष कार्यान्वयन गर्ने कानुनका विधेयकहरु :

१. प्रदेश प्रहरी सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक,
२. प्रदेश लोक सेवा आयोग सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक,
३ गाँउपालकिा र नगरपालिकाको सभा सञ्चालन सम्वन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयकलगायतका विधेयकहरु ।

उत्तर विधायकी जाँचको अवस्था :

प्रदेश सभाले आफ्नो पहिलो कार्यकाल भर्खरमात्र सकेकोले सो सम्बन्धी कार्य नभएको ।

प्रत्योजित विधायनको अवस्था :

प्रदेश सभाले बनाएका विभिन्न कानूनको प्रत्योजित अधिकार अन्तर्गत प्रदेश सरकारले निम्न बमोजिमका कार्यविधि, नियमावली, निर्देशिका, मापदण्ड आदि बनाएको छ :

कार्यविधि	नियमावली	निर्देशिका	मापदण्ड	गठन आदेश/नीति	विनियमावली
४९	२५	९	६	१९	१

सरकारी आश्वासन र कार्यान्वयनको स्थिति :

आंशिक रुपमा कार्यान्वयन भएको, पूर्ण रुपमा हुन नसकेको ।

विषयगत समितिहरूको सांगठनिक अवस्था

वि.सं. २०७४ सालमा सम्पन्न प्रदेश सभाको निर्वाचन पश्चात् नेपालको संविधानको धारा १९३ तथा प्रदेश सभा नियमावली २०७४ को नियम १४६ अनुसार लुम्बिनी प्रदेश सभामा विषयगत समितिको गठन गरिएको थियो । हाल संविधानको धारा १९३ र लुम्बिनी प्रदेश सभा नियमावली, २०७९ को नियम १४७ बमोजिम प्रदेश सभाको नियमित कार्यमा सहयोग पुऱ्याउन, प्रदेश सरकारलाई प्रदेश सभाप्रति उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन, सरकारबाट भए गरेका काम कारवाहीको अनुगमन र मूल्याङ्कन गरी आवश्यक निर्देशन वा राय सल्लाह दिन र प्रदेश सभालाई व्यवस्थित गर्न मिति २०७५।०३।०९ गते प्रदेश सभाबाट तपसिल बमोजिमका ६ वटा विषयगत समितिहरुको गठन गरिएको छ ।

समितिको नाम र कार्य क्षेत्राधिकार: लुम्बिनी प्रदेश सभा नियमावली, २०७९ को नियम १४८ ले प्रदेश सभाका विषयगत समितिहरुको नाम र कार्यक्षेत्र देहाय बमोजिम रहने गरी तोकेको छ:

(१) **सार्वजनिक लेखा समिति:** सार्वजनिक लेखा सम्बन्धी विषय र महालेखा परीक्षकको प्रतिवेदन ।

(२) **अर्थ, उद्योग तथा पर्यटन समिति:** प्रदेशस्तरको विकास नीति, आवधिक तथा क्षेत्रगत योजना, आर्थिक लगानी, राजस्व, कर, शुल्क, बीमा, वित्तीय संस्था, सहकारी, रोजगारी, खानी, उद्योग, वाणिज्य, आपूर्ति, पर्यटन र सो सम्बन्धी मामिला हेर्ने मन्त्रालयहरु ।

(३) **भौतिक पूर्वाधार तथा विकास समिति:** उर्जा, विद्युत, सिंचाई, जलस्रोत, जल उपयोग नीति, खानेपानी, सडक, यातायात, परिवहन, भौतिक पूर्वाधार, ग्रामिण विकास, शहरी विकास र सो सम्बन्धी मामिला हेर्ने मन्त्रालयहरु तथा पूर्वाधार विकास प्राधिकरण ।

(४) **प्रदेश मामिला तथा कानून समिति:** शासन व्यवस्था, मानव अधिकार, सुशासन, आमसञ्चार, आन्तरिक मामिला, कानून, न्याय, शान्ति सुरक्षा, प्रदेश निजामती सेवा, प्रदेश प्रहरी सेवा, विपद व्यवस्थापन, सन्धि सम्झौता र अन्तरप्रदेश तथा स्थानीय तहसँगको अन्तरसम्बन्ध तथा सो सम्बन्धी मामिला हेर्ने मन्त्रालय, प्रदेश लोकसेवा आयोग, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, प्रत्यायोजित व्यवस्थापन, सरकारी आश्वासन, प्रादेशिक आयोग तथा प्रतिष्ठानहरु ।

(५) **सामाजिक विकास समितिः** शिक्षा, स्वास्थ्य, जनसंख्या, भाषा, संस्कृति, श्रम, रोजगार, युवा, खेलकुद, समाज कल्याण, गैर सरकारी संस्था र सो सम्बन्धी मामिला हेर्ने मन्त्रालयहरु ।

(६) **कृषि, वन तथा वातावरण समितिः** कृषि, पशुपालन, खाद्य सुरक्षा, खाद्य अधिकार, खाद्य सम्प्रभुता, खाद्य गुणस्तर, भूमि व्यवस्थापन, भूसंरक्षण, वन, वन्यजन्तु, जैविक विविधता, वातावरण र सो सम्बन्धी मामिला हेर्ने मन्त्रालयहरु ।

सभापति र सदस्यहरुको नामावली

क) मितिः २०७५।०३।०९ गते गठन गरिएका समितिका माननीय सदस्यहरुको विवरणः

प्रदेश सभा नियमावली, २०७९ को नियम १५० बमोजिम प्रदेश सभामा प्रतिनिधित्व गर्ने राजनीतिक दलको सदस्य संख्या, महिला, दलित, आदिवासी-जनजाति, मधेशी, थारु, मुस्लिम, पिछडिएको क्षेत्र, खस-आर्य तथा अन्य समुदायको समानुपातिक प्रतिनिधत्वलाई ध्यानमा राखी प्रत्येक समितिमा बढीमा १५ जना सदस्य रहने गरी देहाय बमोजिम समिति सदस्यहरु रहनु भएको छ ।

(१) सार्वजनिक लेखा समितिः

क्र.सं.	माननीय सदस्यको नाम	पद
१	माननीय श्री डिल्ली बहादुर चौधरी	सभापति
२	माननीय श्री कल्पना पाण्डे	सदस्य
३	माननीय श्री कुल प्रसाद पोखरेल	सदस्य
४	माननीय श्री गीता थापा	सदस्य
५	माननीय श्री तिलकराम शर्मा	सदस्य
६	माननीय श्री पार्वती पुन गहतराज (उषा)	सदस्य
७	माननीय श्री युवराज खनाल	सदस्य
८	माननीय श्री रेवतीरमण शर्मा	सदस्य
९	माननीय श्री वसीउद्दिन खाँ	सदस्य
१०	माननीय श्री विमला शर्मा पन्थी	सदस्य
११	माननीय श्री विष्णु प्रसाद पन्थी	सदस्य
१२	माननीय श्री वैजनाथ कलवार	सदस्य

(२) अर्थ, उद्योग तथा पर्यटन समिति :

सि.नं.	नामथर	पद
१.	माननीय श्री दधिराम न्यौपाने	सभापति
२.	माननीय श्री अमर बहादुर डाँगी	सदस्य
३.	माननीय श्री कृष्ण प्रसाद न्यौपाने	सदस्य
४.	माननीय श्री कृष्णा के.सी.	सदस्य
५.	माननीय श्री तुलाराम घर्ती मगर	सदस्य
६.	माननीय श्री तुलसी प्रसाद चौधरी	सदस्य
७.	माननीय श्री थानकुमारी थापा	सदस्य
८.	माननीय श्री पुर्मती ढेंगा	सदस्य
९.	माननीय श्री विरेन्द्र कुमार कानोडिया	सदस्य
१०.	माननीय श्री माला गोतामे सुनार	सदस्य
११.	माननीय श्री रामजी प्रसाद घिमिरे	सदस्य
१२.	माननीय श्री निर्मला क्षेत्री	सदस्य
१३.	माननीय श्री सुनिता ठठेर	सदस्य

(३) भौतिक पूर्वाधार तथा विकास समिति :

क्र.सं.	माननीयज्यूहरुको नाम	पद
१.	माननीय श्री आशा स्वर्णकार	सभापति
२.	माननीय श्री उत्तर कुमार वली	सदस्य
३.	माननीय श्री इन्द्र प्रसाद खरेल	सदस्य
४.	माननीय श्री जाल्पा भुसाल	सदस्य
५.	माननीय श्री तारा जि.सी.	सदस्य
६.	माननीय श्री दिनेश पन्थी	सदस्य
७.	माननीय श्री धर्म वहादुर लाल श्रीवास्तव	सदस्य
८.	माननीय श्री नारायण प्रसाद आचार्य	सदस्य
९.	माननीय श्री पुष्पा थरुनी	सदस्य
१०.	माननीय श्री फखरुद्दीन खान	सदस्य
११.	माननीय श्री विर बहादुर राना	सदस्य
१२.	माननीय श्री भूमिश्वर ढकाल	सदस्य
१३.	माननीय श्री लौटी थारु	सदस्य
१४.	माननीय श्री सहसराम यादव	सदस्य

(४) प्रदेश मामिला तथा कानून समिति :

क्र.सं	माननीयज्यूहरुको नाम	पद
१	माननीय श्री दामा कुमारी शर्मा	सभापति
२	माननीय श्री इन्द्रजीत थारु	सदस्य
३	माननीय श्री खड्ग बहादुर खत्री	सदस्य
४	माननीय श्री चिन्तावती कुर्मी	सदस्य
५	माननीय श्री दिपेन्द्र कुमार अधिकारी	सदस्य
६	माननीय श्री भगवती देवी भण्डारी	सदस्य
७	माननीय श्री भुवनेश्वर चौधरी	सदस्य
८	माननीय श्री भोज प्रसाद श्रेष्ठ	सदस्य
९	माननीय श्री रमा अर्याल	सदस्य
१०	माननीय श्री बिमला कुमारी खत्री	सदस्य
११	माननीय श्री सन्तोष कुमार पाण्डेय	सदस्य
१२	माननीय श्री सरस्वती गौतम	सदस्य
१३	माननीय श्री सुरेन्द्र बहादुर हमाल	सदस्य
१४	माननीय श्री हरिप्रसाद रिजाल	सदस्य

(५) सामाजिक विकास समिति :

क्र.स.	नामथर	पद
१.	मा. श्री दृग नारायण पाण्डेय	सभापति
२.	मा. श्री अजय शाही	सदस्य
३.	मा. श्री अर्जुन कुमार के.सी.	सदस्य
४.	मा. श्री अर्जुन कुमार श्रेष्ठ	सदस्य
५.	मा. श्री अष्टभुजा पाठक	सदस्य
६.	मा. श्री कमला देवी वि.क.	सदस्य
७.	मा. श्री तेज बहादुर वली	सदस्य
८.	मा. श्री दीपा वि.क.	सदस्य

९.	मा. श्री दिपेश थारु	सदस्य
१०.	मा. डा. पुरनमान बज्राचार्य	सदस्य
११.	मा. श्री बाबुराम गौतम	सदस्य
१२.	मा. श्री रिना नेपाल वि.क.	सदस्य
१३.	मा. श्री सुमन शर्मा रायमाझी	सदस्य

(६) कृषि, वन तथा वातावरण समिति :

क्र.स.	नामथर	पद
१	माननीय श्री विजय बहादुर यादव	सभापति
२	माननीय श्री कमलराज श्रेष्ठ	सदस्य
३	माननीय श्री कविराम थारु	सदस्य
४	माननीय श्री कृष्णध्वज खड्का	सदस्य
५	माननीय श्री चेत नारायण आचार्य	सदस्य
६	माननीय श्री दिपेन्द्र कुमार पुन मगर	सदस्य
७	माननीय श्री धमकली चौधरी	सदस्य
८	माननीय श्री फौजिया नसीम	सदस्य
९	माननीय श्री मो.याकुब अन्सारी	सदस्य
१०	माननीय श्री रमा घर्ती	सदस्य
११	माननीय श्री रुन्धावती शर्मा	सदस्य
१२	माननीय श्री शान्तिदेवी स्वर्णकार	सदस्य
१३	माननीय श्री सुष्मा यादव	सदस्य

ख) मिति: २०७९।०४।१२ मा पुनर्गठित भएका समितिहरुको विवरण : प्रदेश सभाको मिति २०७९।०४।१२ गते बसेको दशौं अधिवेशनबाट विषयगत समितिका माननीय सदस्यहरुको पुनर्गठन गरिएको थियो ।

(१) सार्वजनिक लेखा समिति :

क्र.सं.	नाम थर	पद
१	माननीय श्री विष्णु प्रसाद पन्थी	सभापति
२	माननीय श्री गीता थापा	सदस्य
३	माननीय श्री धमकली चौधरी	सदस्य
४	माननीय श्री पार्वती पुन गहतराज (उषा)	सदस्य
५	माननीय श्री बिमला शर्मा पन्थी	सदस्य
६	माननीय श्री बैजनाथ कलवार	सदस्य
७	माननीय श्री भोज प्रसाद श्रेष्ठ	सदस्य
८	माननीय श्री रमा अर्याल	सदस्य
९	माननीय श्री रामजी प्रसाद घिमिरे	सदस्य
१०	माननीय श्री रेवतीरमण शर्मा	सदस्य

(२) अर्थ, उद्योग तथा पर्यटन समिति :

क्र.सं.	नाम थर	पद
१	माननीय श्री तारा जी.सी.	सभापति
२	माननीय श्री कृष्णा के.सी.	सदस्य
३	माननीय श्री तुलसी प्रसाद चौधरी	सदस्य
४	माननीय श्री तुलाराम घर्ती मगर	सदस्य
५	माननीय श्री थान कुमारी थापा चापागाई	सदस्य
६	माननीय श्री दिपेन्द्र कुमार अधिकारी	सदस्य
७	माननीय श्री निर्मला क्षेत्री	सदस्य
८	माननीय श्री निर्मला मुडभरी भट्टराई	सदस्य
९	माननीय श्री भगवती देवी भण्डारी	सदस्य

१०	माननीय श्री भुवनेश्वर चौधरी	सदस्य
११	माननीय श्री मोहम्मद याकुब अन्सारी	सदस्य
१२	माननीय श्री युवराज खनाल	सदस्य
१३	माननीय श्री लिला गिरी	सदस्य

(३) भौतिक पूर्वाधार तथा विकास समिति :

क्र.सं.	नाम थर	पद
१	माननीय श्री ढाँटी सुनार भन्ने आशा स्वर्णकार	सभापति
२	माननीय श्री इन्द्र प्रसाद खरेल	सदस्य
३	माननीय श्री धर्म बहादुर लाल श्रीवास्तव	सदस्य
४	माननीय श्री फखरुद्दीन खान	सदस्य
५	माननीय श्री फौजिया नसिम	सदस्य
६	माननीय श्री बैजनाथ चौधरी (थारु)	सदस्य
७	माननीय श्री भूमिश्वर ढकाल	सदस्य
८	माननीय श्री माला गोतामे सुनार	सदस्य

(४) प्रदेश मामिला तथा कानून समिति :

क्र.सं.	नाम थर	पद
१	माननीय श्री दामा कुमारी शर्मा	सभापति
२	माननीय श्री कृष्ण प्रसाद न्यौपाने	सदस्य
३	माननीय श्री खड्क बहादुर खत्री	सदस्य
४	माननीय श्री नारायण प्रसाद आचार्य	सदस्य
५	माननीय श्री शंकर गिरी	सदस्य
६	माननीय श्री शान्तिदेवी स्वर्णकार	सदस्य
७	माननीय श्री सरस्वती गौतम	सदस्य
८	माननीय श्री सुदर्शन बराल	सदस्य
९	माननीय श्री सुनिता कुमारी ठठेर	सदस्य

(५) सामाजिक विकास समिति :

क्र.सं.	नाम थर	पद
१	माननीय श्री बाबुराम गौतम	सभापति
२	माननीय श्री अर्जुन कुमार के.सी.	सदस्य
३	माननीय श्री कमला देवी बि.क.	सदस्य
४	माननीय श्री चिन्तावती कुर्मी	सदस्य
५	माननीय श्री तेज बहादुर वली	सदस्य
६	माननीय श्री दिपा बि.क.	सदस्य
७	माननीय श्री पुरनमान बज्राचार्य	सदस्य
८	माननीय श्री पुष्पा थरुनी	सदस्य
९	माननीय श्री विरेन्द्र कुमार कानोडिया	सदस्य
१०	माननीय श्री हरि प्रसाद रिजाल	सदस्य

(६) कृषि, वन तथा वातावरण समिति :

क्र.सं.	नाम थर	पद
१	माननीय श्री जाल्पा भुसाल	सभापति
२	माननीय श्री अष्टभूजा पाठक	सदस्य
३	माननीय श्री आरती पौडेल	सदस्य
४	माननीय श्री कमल राज श्रेष्ठ	सदस्य
५	माननीय श्री कविराम थारु	सदस्य
६	माननीय श्री कुल प्रसाद पोखरेल	सदस्य
७	माननीय श्री चेत नारायण आचार्य	सदस्य
८	माननीय श्री दिपेन्द्र कुमार पुन मगर	सदस्य
९	माननीय श्री रुन्धावती शर्मा	सदस्य
१०	माननीय श्री लौटी थारु	सदस्य

समितिको कार्य प्रारम्भ मिति २०७५।०४।१० देखि मितिः २०७९।०५।२३ सम्म :
प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन २०७४ बाट लुम्बिनी प्रदेश सभामा जम्मा ८७ जना माननीय सदस्यहरु निर्वाचित भएर आइसकेपश्चात प्रदेश सभा संचालन पहिलो अभ्यास भएको हुँदा आवश्यक स्रोत साधन, भौतिक संरचना, कर्मचारी र कानूनको अभावमा मिति २०७५।०४।१० गते विषयगत समितिको कार्य प्रारम्भ भएको थियो ।

समितिले अपनाएको कार्यविधि (नियमावलीको व्यवस्था समेत) : समितिले आफ्नो काम कारवाहीलाई व्यवस्थित गर्न प्रदेश सभा नियमावली र समितिको कार्यविधि बनाई लागू गरेको छ ।

संसदीय निगरानीको अवस्था :
विषयगत समितिको कार्यक्षेत्र भित्र पर्ने विभिन्न विषयहरुको कार्यान्वयनको अवस्थाको बारेमा संसदीय निगरानी अन्तर्गत अध्ययन/अवलोकन र स्थलगत अनुगमन गरी सो को विश्लेषण सहित सुधार हुन आवश्यक देखिएका पक्षहरुको सुधार गर्नका लागि सम्बन्धित मन्त्रालय र प्रदेश सरकारलाई प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

समिति अनुगमन :
हालसम्म लुम्बिनी प्रदेश सभाका विषयगत समितिहरुले गरेका संसदीय अनुगमनका क्षेत्रहरु र अनुगमन संख्याको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र. सं.	समितिको नाम	अनुगमन गरेका क्षेत्रहरु	जम्मा संख्या
१	प्रदेश मामिला तथा कानून समिति	१. केहि स्थानीयका घर टहरा भत्काइएको सम्बन्धमा । २. प्रदेशका ११ वटा कारागारहरु, ३. मुख्यमन्त्री ग्रामीण विकास कार्यक्रम, ४. कोभिड- १९ को अवस्था ।	४
२	अर्थ, उद्योग तथा पर्यटन समिति	१. अर्थ, योजना, पर्यटन एवं पर्यटकीय स्थलहरुको २. आ.व.७८।७९ का पर्यटन प्रर्वद्धन तर्फका आयोजनाहरु	२
३	भौतिक पूर्वाधार तथा विकास समिति	१. २०७६ असार २० गते देखि २५ सम्म भौतिक मन्त्रालयबाट संचालित योजनाहरुको अनुगमन	

		२. पाँच करोड भन्दा माथिका आयोजनाहरु ३. जनता आवास कार्यक्रम अर्न्तगत सञ्चालित आयोजनाहरु ४. स्थानीय पालिकाहरुलाई सडक सञ्जालमा जोड्ने आयोजनाहरु	
४	सार्वजनिक लेखा समिति	१. प्रदेश सरकार र सचिवालयले खरिद गरेका गाडीहरुको २. प्राकृतिक स्रोत र साधानहरुको ३. विभिन्न मन्त्रालयका आयोगजनाहरुको प्रगति अवस्था ४. महालेखा परिक्षकको कार्यालयले औंल्याएका वेरुजु सम्वन्धी छलफल र निर्देशन	३
५	सामाजिक विकास समिति	१. शिक्षा क्षेत्रका कार्यकमको अनुगमन २.स्वास्थ्य संस्थाको अनुगमन तथा मन्त्रालयगत छलफल र निर्देशन	२
६	कृषि, वन तथा वातावरण समिति	१. प्रदेश सरकारले वितरण गरेको कृषि अनुदान सम्बन्धमा अनुगमन २. कृषिक्षेत्रका कार्यकमको अनुगमन तथा मन्त्रालयगत छलफल र निर्देशन	

सरकार र सरकारी निकायलाई समितिगत निर्देशन पालनाको प्रतिशत :

क्र. सं.	**समिति**	**प्रतिशत विवरण**
१	सार्वजनिक लेखा समिति	९९%
२	अर्थ, उद्योग तथा पर्यटन समिति	६०%
३	भौतिक पूर्वाधार तथा विकास समिति	७०%
४	प्रदेश मामिला तथा कानून समिति	८५%
५	सामाजिक विकास समिति	९५%
६	कृषि, वन तथा वातावरण समिति	९०%

समितिको महत्वपूर्ण निर्णय, निर्देशन र सुझावहरु :

- बजेट तथा कार्यक्रम समयमै सम्बन्धित निकायमा पुगोस् र कार्यन्वयन प्रक्रिया अगाडि बढोस् भन्ने उद्देश्यले संविधानमा नै बजेट पेश हुने कार्यतालिका राखिए तापनि कार्यान्वयन प्रक्रिया पुरानै शैलीमा भएकोले सो सम्बन्धमा विशेष ध्यान दिई कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।
- मानव अधिकार, सुशासन र प्रदेशको शान्ति सुरक्षाका लागि प्रदेशले आवश्यक सुरक्षा संयन्त्रहरु खडा गरी तत्काल अपराधिक घटनाहरुलाई न्युनिकरण गर्ने गरी जनतालाई सुरक्षाको प्रत्याभूति गराउनु पर्ने ।
- प्रदेश भित्रका स्थानीय तहमा कानून निर्माण लगायत तोकिएका मुद्दाहरुको मेलमिलापबाट निरुपण गर्ने अधिकार दिइएको भएपनि दक्ष कर्मचारीको अभावमा प्रभावकारी कार्य सम्पादन हुन नसकेकोले १०९ वटै तहमा कानून अधिकृतहरुको व्यवस्था हुनुपर्ने ।
- प्रदेश सभामा बारम्बार उठ्ने गरेका जनतासँग प्रत्यक्ष रुपमा सरोकार राख्ने मल, बीउ जस्ता विषयहरु संघीय सरकारको मातहतमा रहेको कारण प्रदेश सरकारले जवाफ दिन नसक्ने अवस्था देखिन्छ । जनसरोकारसँग जोडिएका यस्ता महत्वपूर्ण विषयहरु प्रदेश सरकारको मातहत सञ्चालन गर्नको लागि व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- मन्त्रालयले विधेयक मस्यौदा निर्माण प्रक्रियामा प्रदेशका सरोकारवाला तथा जनतासँग अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम गरी सुझाव लिनुपर्ने ।
- कानून निर्माण पछिको जाँच परीक्षण (Post Legislative Scrutiny) को थालनी गरी आवश्यक अध्ययन अनुसन्धान मार्फत कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयनलाई जोड दिनुपर्ने ।
- ऐन निर्माण पछि प्रत्यायोजित व्यवस्थापन अन्तरगत बनेका नियम, निर्देशिका, कार्यविधि विधायिकी मनसाय अनुरुप बने नबनेको विषय सन्दर्भमा यस समितिमा जानकारी हुनुपर्नेमा हालसम्म कुनै मन्त्रालय वा निकायबाट सोको जानकारी प्राप्त हुन नसकेकोले अविलम्ब जानकारी गराउनु पर्ने ।

- सरकारी आश्वासन र प्रतिबद्धता कार्यान्वयन प्रति मन्त्रालयहरु पूर्ण जवाफदेही हुन नसकेकोले जवाफदेही हुनुपर्ने र प्रतिवद्धताहरु पुरा गरी जनतालाई आस्वस्त तुल्याउनु पर्ने ।
- समितिका माननीय सदस्यहरुलाई कानून निर्माण (Law Making Process) का सम्बन्धमा नियमित रुपमा विज्ञहरुसँग अन्तरक्रिया गराउनु पर्ने वातावरणको विकास गर्नुपर्ने,
- समितिलाई वैदेशिक अध्ययन/भ्रमण, अन्तरक्रिया/छलफल लगायतका कार्यक्रमका लागि प्रयाप्त बजेटको व्यवस्था हुनुपर्ने ।
- संसदीय अध्ययन अनुसन्धानमा विशेष जोड दिई समितिको गतिविधिसँग सम्बन्धित पुराना अभिलेखहरुलाई व्यवस्थित गर्नुपर्ने ।
- समिति बैठककक्ष र सचिवालयलाई आधुनिक प्रविधियुक्त बनाउनु पर्ने ।
- संसदीय समितिको काम कारवाहीलाई प्रभावकारी बनाउन सचिवालयमा कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारीलाई नियमित रुपमा क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रममा अनिवार्य सहभागिता गराउनुपर्ने ।
- समितिको प्रतिवेदनमा दिईएका सुझाव अनुरुप Covid-19 को रोकथाम, नियन्त्रण सुधार हुनुपर्ने ।

सचिवालयको अवस्था

सचिवालयको सांगठनिक ढाँचा

क) संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट प्राप्त

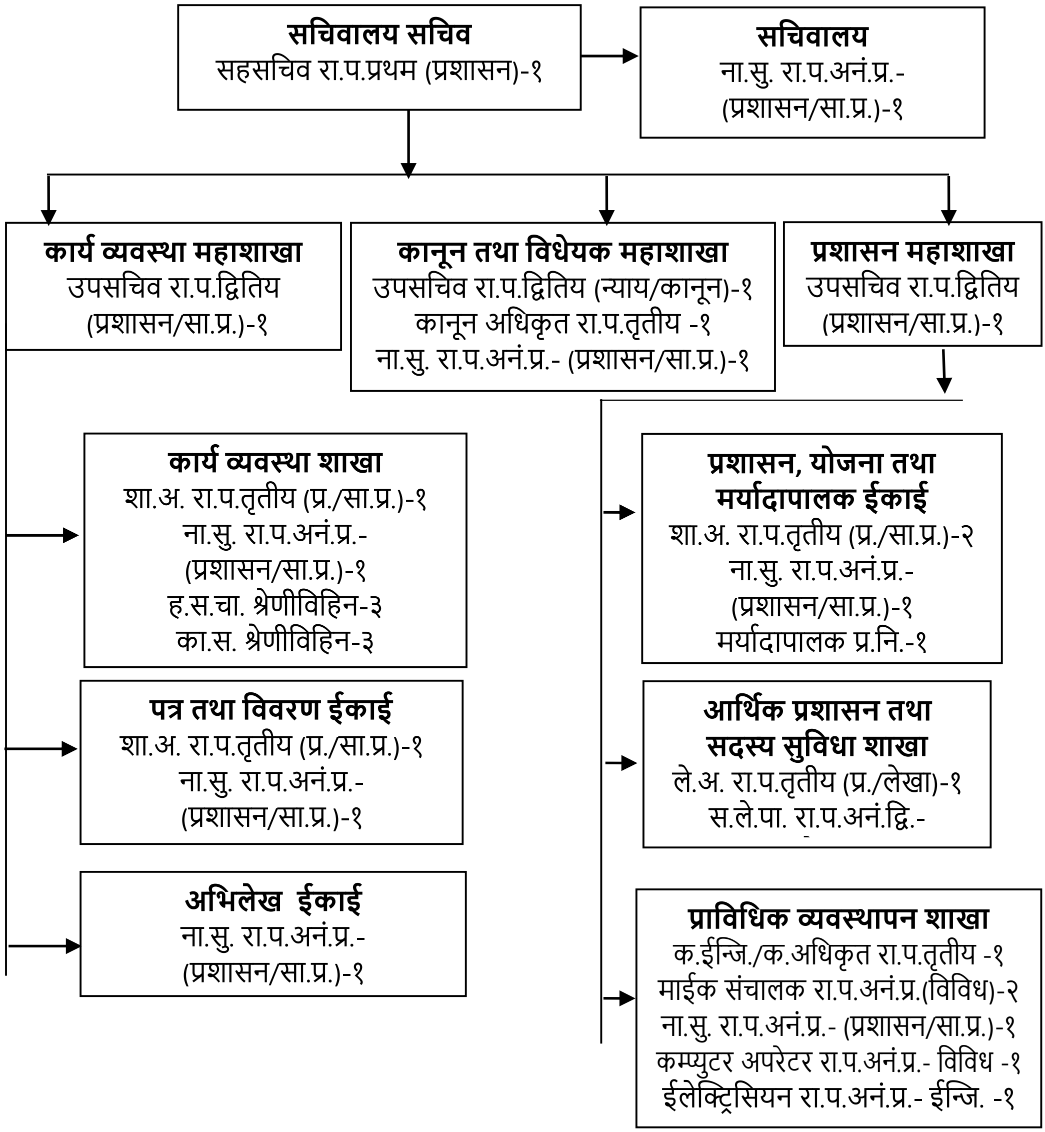

ख) प्रदेश सभा सचिवालयको प्रस्तावित दरबन्दी:

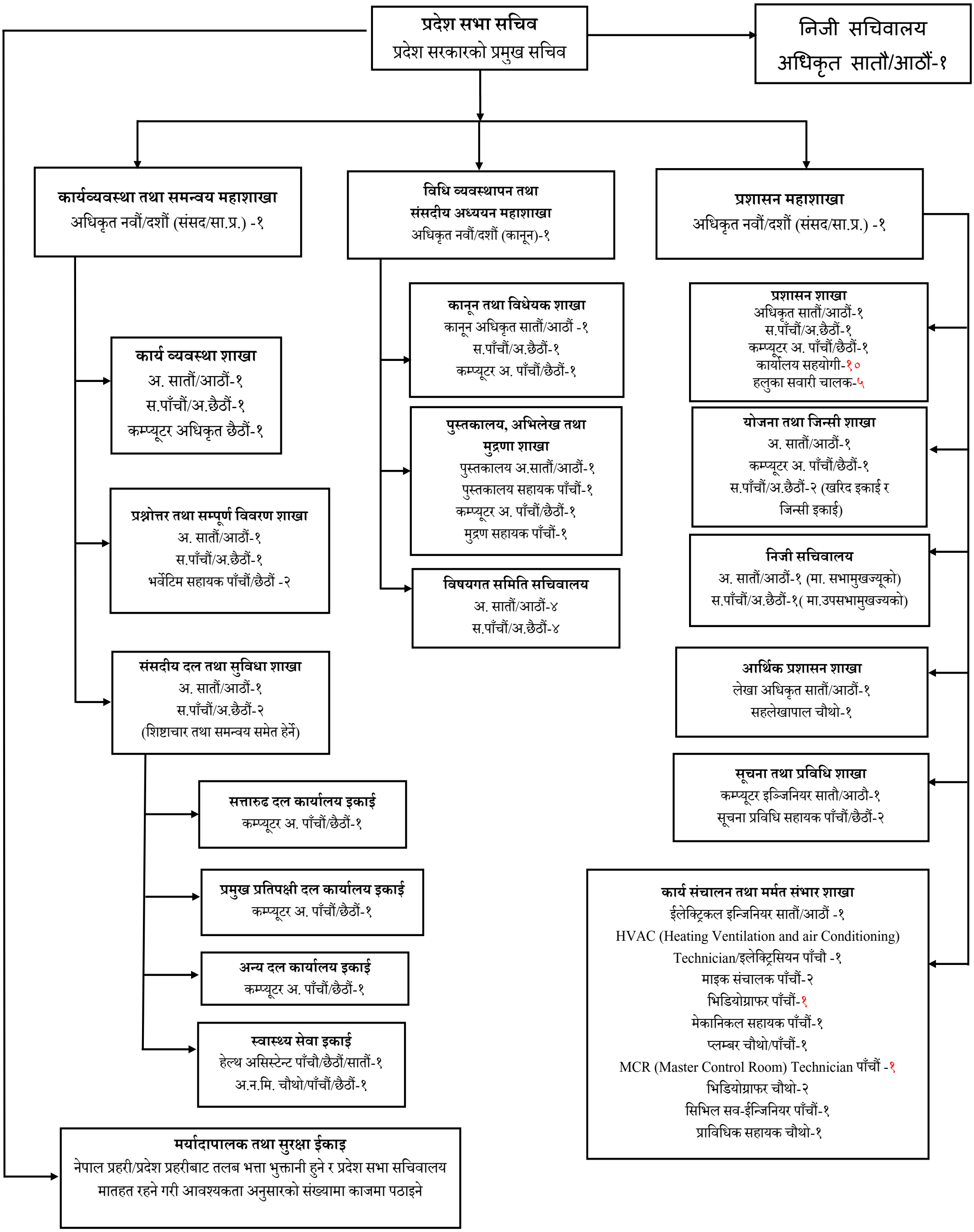

नोट: *माली र सरसफाईकर्मी करारमा राखिने भएकोले दरबन्दी चार्टमा उल्लेख गरिएको छैन।*

आपूर्ति स्रोतका आधारमा सचिवालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको किसिम र संख्या

१	श्री दुर्लभ कुमार पुन मगर	प्रदेश सभा सचिव	९८५७०७२११३
२	श्री सम्झना सुवेदी	अधिकृत आठौं	९८४९१९८७९४
३	श्री आलोक अग्रहरी	लेखा अधिकृत	९८५७०५०८५८
४	श्री गिरीराज खनाल	शाखा अधिकृत	९८५७०६३९९१
५	श्री राधा रोक्का	कानुन अधिकृत	९८४२५४०६५५
६	श्री डिलाराम भुसाल	जनस्वास्थ्य निरिक्षक	९८५७०२९२०१
७	श्री ललिता रिजाल	अधिकृत छैठौं	९८४७०५९४६९
८	श्री अशोक ढुंगाना	अधिकृत छैठौं	९८४७३८७७५१
९	श्री हरि प्रसाद ज्ञवाली	अधिकृत छैठौं	९८४७०६१५११
१०	श्री बोधी सिंह सुनार	कम्प्यूटर अधिकृत छैठौं	९८५११७२८३३
११	श्री यज्ञ बहादुर भण्डारी	अधिकृत छैठौं	९८४४९९९५३२
१२	श्री दिपेन्द्र राज पन्थी	सहायक पाँचौं	९८४१०८३१९९
१३	श्री रिता भुसाल पाठक	सिनियर अ.न.मी.	९८४९३७१०७७
१४	श्री खिमा पुरी सुनार	कम्प्यूटर अपरेटर पाँचौं	९८४३४०७३९३
१५	श्री बिनोद न्यौपाने	सहायक चौथो (लेखा)	९८५७०६०९६१
१६	श्री विजय पोखरेल	माइक सञ्चालक	९८५११८८०३२
१७	श्री विजय कुमार के.सी.	माइक सञ्चालक	९८५७०६०५७०
१८	श्री विवश बोहरा	कम्प्यूटर अपरेटर	९८४८१७५३९४
१९	श्री सुरज ढकाल	मेकानिकल सुपरभाइजर	९८४०६१७२६६
२०	श्री तेमन्त पुन मगर	सहायक पलम्बर	९८४४९६२९६३
२१	श्री नेत्र थापा	भर्वेटिम टाइपिष्ट	९८५७०३३००९
२२	श्री कर्ण बहादुर नेपाली	इलेक्ट्रिसियन	९८४४७२६१८१
२३	श्री चतुर लाल चौधरी	भिडियो ग्राफर	
२४	श्री ओम प्रकाश अर्याल	हलुका सवारी चालक	९८५७०४५१०५
२५	श्री झमानसिंह पुन	हलुका सवारी चालक	९८०५४१६४४९
२६	श्री शरद घर्ती	हलुका सवारी चालक	९८६६९४१४९३

२७	श्री कल्पना विष्ट	कार्यालय सहयोगी	९८००६६६४३३
२८	श्री दयाराम बास्तोला	कार्यालय सहयोगी	९८०४४२८०९९
२९	श्री हुकुम बहादुर पुन	कार्यालय सहयोगी	९८१०३६४८६४
३०	श्री भिजन पुन मगर	कार्यालय सहयोगी	९८२६४०२६२९
३१	श्री नरेश दमाई	कार्यालय सहयोगी	९८६८२३९४४६
३२	श्री किरण कुमार थारू	माली	९८१०१०३१६०
३३	श्री हितलाल दमाई	कार्यालय सहयोगी	९८०५४८६३८७
३४	श्री तुलसरी परियार	कार्यालय सहयोगी	

संसदीय पुस्तकालयको अवस्था

पृष्ठभूमि :

प्रदेश सभाको स्थापना पछि प्रदेश सभामा पुस्तकालयको आवश्यकता महशुस गरी २०७६ असोज ११ गते देखि संसदीय पुस्तकालय (पुस्तकालय तथा संवाद केन्द्र) को स्थापना भएको हो ।प्रदेश सभाका माननीय पदाधिकारी एवं सदस्यहरु तथा निजी सचिवालयका कर्मचारी, प्रदेश सभा सचिवालयका कर्मचारीहरु, मर्यादापालक लगायत सुरक्षाकर्मीहरु पाठकको रुपमा रहेका छन् ।सचिवालयले कर्मचारीको न्युन व्यबस्थापनबाट कार्य सञ्चालन गरिएको छ । हाल कार्यालय समयमा पुस्तक, पत्रपत्रिका तथा ईन्टरनेटको माध्यमबाट समेत अध्ययन गर्न सकिने व्यबस्था मिलाएको छ ।पुस्तकालय ज्ञानको भण्डार भएको हुनाले अझ संसदीय व्यबस्थामा संसदीय पुस्तकालयको भूमिका महत्वपूर्ण हुन्छ ।प्रदेश सभा नीति नियम बनाउने सभा हुनाले ऐन नियम कानुन आदिको अध्ययन विना राम्रो नीति निर्माण गर्न असंभव हुन सक्छ । तसर्थ अनौपचारीक शिक्षाको पाठशाला, समयानुकुल आफुलाई सुसूचित बनाउने स्थान, पढ्नेबानीको बिकास गर्ने उत्तम स्थल, सरकारको उद्देश्य नीति र कार्यक्रम सफल बनाउन सहयोगी संस्था, शिक्षा तथा संस्कृतिको जगेर्ना स्थल, भेदभाव रहित निःशुल्क सेवा, पुस्तकहरुको वैंक, सर्जक र पाठकहरुलाई जोड्ने पुलको रुपमा पुस्तकालयको महत्व रहेको छ ।

अवस्था :

प्रदेश सभा पुस्तकालयले पाठक बर्गहरुको रुचिलाई ध्यानमा राखेर पुस्तकहरुको विधालाई १० ओटा वर्गमा विभाजन गरी पाठकवर्गले खोजेको बखत तुरुन्त पाउने गरी DDC / DEWEY DECIMAL CLASSIFICATION कोडमा आधारित पुस्तकहरुको वर्ग बिभाजन गरिएको छ । जस अनुसार:

१. कम्प्युटर विज्ञान, ज्ञान र साधारण बर्ग

२. दर्शन शास्त्र तथा मनोविज्ञानका बिषयहरु

३. धर्म शास्त्र सम्बन्धी विषयहरु

४. समाज शास्त्र सम्बन्धि विषयहरु

५. भाषा शास्त्र सम्बन्धी विषयहरु

६. विज्ञान सम्बन्धी विषयहरु

७. प्रविधि विज्ञान सम्बन्धी विषयहरु

८. कला तथा वास्तुकला सम्बन्धी विषयहरु

९. साहित्य तथा अलंकार शास्त्र सम्बन्धी विषयहरु

१०. भूगोल ईतिहास तथा जीवनी सम्बन्धी विषयहरु

उल्लेखित विधाहरुका उप-विधाहरुलाई सोही रुपमा दराजका खण्डहरुलाई खण्डक्रमको रुपमा प्रयोग गरिएको छ । प्राप्त पुस्तकहरुलाई शुरुमा रजिष्टरमा दर्ता तथा कम्प्यूटर सफ्टवेयरमा समेत ईन्ट्री गरी वारकोड लगाइन्छ । प्रदेश सभा पुस्तकालयमा बिभिन्न किसिमका गरी ५००० भन्दा बढी पुस्तकहरु राखिएका छन् । यसका अलावा राष्ट्रिय दैनिक तथा स्थानीय स्तरका खबर पत्रिकाहरु नियमित रहने गर्दछन् । ३५ जना पाठकहरुले एकै पटकमा पुस्तकालय प्रयोग गरी, पठन सामाग्री पुस्तक तथा पत्रपत्रिका शान्त वातावरणमा पढ्न पाउने व्यबस्था छ ।

ई-लाइब्रेरी :

प्रदेश सभा सचिवालय पुस्तकालय तथा संवाद केन्द्रमा ई-लाइब्रेरीको व्यबस्था भएता पनि आंशिक रुपमा प्रयोगमा आएको तर पूर्णरुपमा कार्यान्वयनमा आएको छैन । अध्ययन गर्न चाहने पाठक वर्गको लागि एकै पटकमा १० जना पाठक बर्गले प्रयोग गर्न सक्ने गरी कम्प्यूटरको व्यबस्था मिलाइएको छ ।

समस्याहरु :

१) दक्ष एवं तालिम प्राप्त कर्मचारीको अभाव छ ।

२) भौतिक पुर्वाधारको अभाव छ ।

३) प्रचार- प्रसारको कमि छ।

४) जन शक्तिको कमि छ ।

निष्कर्ष तथा सुझावहरु :

१) पुस्तकालयमा काम गर्ने कर्मचारीलाई पुस्तकालय सम्बन्धी प्रयाप्त तालिमको व्यबस्था हुनु पर्ने ।

२) भौतिक पुर्वाधार पुस्तकालयको मूल आधार हुने भएकोले पाठक वर्गलाइ अध्ययन गर्न आधुनिक किसिमको भवन लगायत अन्य आबश्यक सामाग्रीको व्यबस्था हुनु पर्ने ।

३) पुस्तकालयबाट हुने लाभबारे आम जनमानसमा समेत प्रचार-प्रसार गरी पाठक वर्गको क्षेत्रलाई थप फराकिलो बनाउनु पर्ने ।

४) एक जना लाईब्रेरियन सहित प्रयाप्त कर्मचारीको व्यबस्था हुनु पर्ने ।

५) कर्मचारीको मनोवल उच्च राख्न एवं पुस्तकालयमा कर्मचारीको स्थायित्वको लागि अतिरिक्त सुविधाको व्यबस्था हुनुपर्ने ।

६) पुस्तकालय संचालक समितिको गठन गर्नु पर्ने ।

उल्लेखित सुझावहरुलाई मनन गरी कार्य सम्पादन हुन सकेमा, राम्रो एवं सुविधा सम्पन्न संसदीय पुस्तकालय भई, माननीयज्यूहरुले नियम कानून लगायत अन्य विषयसमेत अध्ययन गरी, एउटा राम्रो नीति नियम बनाउन मद्धत पुग्ने र अन्य पाठक वर्गले समेत थप ज्ञान आर्जन गरी जीवन स्तरमा सुधार गरी राज्य प्रतिको दायित्वबोध भई राष्ट्रनिर्माणमा सहयोग पुग्ने देखिन्छ ।

विविध

बैठकको खुलापन

- Youtube मा प्रदेश सभाका बैठकहरु खोजेर हेर्न सकिन्छ । त्यसैगरी प्रदेश सभा सचिवालयको Website मा सबै सभा बैठकको Audio-Visual हेर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- नेपाल टेलिभिजनद्वारा “प्रदेश सभा परिधी” कार्यक्रममार्फत् सभाका बैठकहरु लगायत सभा र सचिवालय सम्बन्धी गतिविधि प्रसारण गरिन्छ ।
- प्रदेश सभाको बैठक प्रत्यक्ष प्रसारण हेर्नका लागि लाइब्रेरी हलमा ५० जनाले बसी हेर्न मिल्ने गरी व्यवस्थापन गरिएको छ ।

क) सञ्चारकर्मीको पहुँच

- प्रदेश सभाको बैठकहरुमा सञ्चारकर्मीहरुको पहुँचलाई सहज र सरल बनाइएको छ । स्थापनाको करिब ३ वर्षसम्म सभा हलको पछिल्लो च्याम्बरलाई दर्शक दिर्घाको व्यवस्था गरिकोमा कोभिड –१९ को महामारी पश्चात् सामाजिक दुरी कायम गर्नुपर्ने परिस्थितीका कारण पछिल्लो भागसम्म नै प्रदेश सभाका सदस्यहरु बस्ने गरी हलको व्यवस्थापन गरिएको छ ।
- पत्रकारहरुका लागि लाइब्रेरीको हलमा प्रत्यक्ष प्रसारण हेर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- प्रदेश सभा सचिवालयको अभिन्न अंगको रुपमा संसदीय मामिला पत्रकार समाज क्रियाशिल छ भने अन्य छापा सञ्चार माध्यमहरु (रेडियो, टेलिभिजन, पत्रपत्रिका तथा अनलाइन लगायत) अन्य सञ्चार माध्यमहरु पनि सभाको प्रत्यक्ष प्रसारण सुनी, हेरी समाचारहरु सम्प्रेषण गर्दै आएका छन् ।
- सामुदायिक रेडियोहरुसँग सम्झौता गरी प्रदेश सभा र सचिवालयका गतिविधिबारे नागरिकलाई सु–सूचित गरिएको छ ।

ख) प्रत्यक्ष प्रसारण

प्रदेश सभाका सम्पूर्ण बैठकहरु Youtube मार्फत प्रत्यक्ष प्रसारणको व्यवस्था मिलाइएको छ ।

सभा, समिति र अन्य निकायसँगको अन्य सम्बन्ध

प्रदेश प्रमुखको कार्यालय, प्रदेशका मन्त्रालय तथा अन्तरगतका निकाय, पत्रकार, नागरिक समाज, नीतिग्राही लगायत संगको सम्पर्क, सम्वन्ध, समन्वय र सञ्चार सवल र सुमधुर रहेको छ ।

प्रदेश सभा सचिवालयले गरेको नवप्रवर्द्धनका कार्यहरू

- सभा र सचिवालयका प्रमुख गतिविधीहरु वेभसाईडमा अपलोड गरीएको ।
- प्रदेश सभा सदस्यहरुलाई सभा सम्बन्धी सूचनाहरु वेब एस.एम.एस. मार्फत पठाउने व्यवस्था मिलाएको ।
- रिडिङ पेपर तथा कार्यसूचीहरु e-legislation सफ्टवेयर मार्फत गर्ने गरिएको ।
- विद्यार्थीहरुलाई संघियता, प्रदेश सभा र यसका प्रमुख कार्यहरुबारे सैद्धान्तिक र व्यवहारिक ज्ञान प्रदान गर्न प्रदेश सभा सचिवालयले मूलतः संसदीय वाह्य पहुँच (Parliamentary Outreach) पुर्याउने क्रममा शैक्षिक संस्थाहरुमा अभ्यास संसद कार्यक्रमको आयोजना गरिएको ।
- प्रदेश सभाका बैठकमा बोलिएका कुराहरुको सम्पूर्ण विवरण तयार गरी त्यसको डिजिटल कपी प्रदेश सभामा सम्पूर्ण माननीय सदस्यहरुलाई उपलब्ध गराइएको ।
- प्रदेश सभा बैठकको संक्षिप्त विवरण सम्बन्धी सूचना (सूचनापत्र -२) तयार गरिएको र यसलाई e-legislation मा Entry गरी व्यवस्थित गरिएको ।

- प्रदेश सभा स्थापना दिवसको अवसरमा "संघियतामा प्रदेश सभाको भूमिका" विषयक माध्यमिक विद्यालय स्तरीय निबन्ध प्रतियोगिता आयोजना गरिएको ।
- प्रदेश सभाले महत्वपूर्ण ठानेका विषयमा प्रदेशभित्रका सम्पूर्ण निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुको राय लिनका लागि E-poll application तयार गरि सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिको मोवाइलमा install गरी राय लिने कामको शुरुवात गर्न थालिएको ।

संघीयता कार्यान्वयनमा प्रदेश सभाले निर्वाह गरेको भूमिका र महत्वपूर्ण उपलब्धी

- प्रदेशका साथै स्थानीय तहका लागि आवश्यक कानून निर्माण गरिएको ।
- प्रदेशको नामाकरण र स्थायी राजधानी तोक्ने कार्य सम्पन्न भएको ।
- प्रदेश राजधानी तोकिएको स्थानमा प्रदेश सभा भवनका साथै सचिवालय निर्माणको कार्य अन्तिम चरणमा रहेको ।
- प्रदेश सभा सञ्चालनको कार्य मुकाम कार्यालय, बुटवल रुपन्देहीबाट सम्पादन हुदै आइरहेकोमा भवन निर्माणको कार्य सम्पन्न हुँदै गरेकाले स्थाइ राजधानी तोकिएकै स्थानमा स्थानान्तरण हुँदै गरेको ।
- सरकारी, गैर सरकारी निकाय, NGO/INGO'S आदी निकायहरुसँग सुमधुर एवम् मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध कायम गरिएको ।
- आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्रका नियमित, आकस्मिक एवम् विकास निर्माण कार्यमा प्रत्यक्ष निगरानी तथा अनुगमन र सुपरिवेक्षणको कार्य गरिएको ।

पहिलो प्रदेश सभा र सचिवालयका समस्याहरु र चुनौतीहरुः

- सचिवालयको आफ्नै भवन नभएकोले भाडाको भवनबाट दैनिक कामकाज सञ्चालनमा गर्दा संरचनागत कठिनाइ भएको ।
- प्रदेश सभा सचिवालयका विभिन्न शाखाहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरु नै समिति सचिवको रुपमा काम गर्दा समितिका प्रतिवेदन लेखन लगायतका अन्य कामकारवाही प्रभावकारी हुन नसकेको ।

- विषयगत समितिका बैठकहरुमा आम जनताको पहुँच पुर्याउने नसकिएको ।
- दक्ष जनशक्तिको अभावमा ई-लाइब्रेरी व्यवस्थित रुपमा सञ्चालन गर्न नसकिएको ।
- प्रदेश सरकारबाट सचिवालयका लागि आवश्यक दरबन्दी स्वीकृत हुन नसक्दा करारबाट कर्मचारीको आपूर्ती गर्नु परेकोले कार्य सञ्चालनमा गुणस्तरीयता कायम गर्न नसकिएको ।
- सेवा सम्वद्ध कर्मचारी आपूर्ती हुन नसक्दा काजमा खटी आउने कर्मचारीको सरुवाका कारण दक्षता/विज्ञतालाई संस्थागत गर्न नसकिएको ।
- प्रदेश सभाले फरक र विशिष्ट प्रकृतिको कार्य संचालन गर्नुपर्नेमा कार्यानुभवको अभावका कारण उत्कृष्ट सेवा प्रवाह गर्न कठीनाई भएको ।

दोस्रो र त्यसपछिका प्रदेश सभाहरुका लागि भावी मार्गदर्शनः

- प्रदेश सभाका विषयगत समितिका वैठकहरुको प्रत्यक्ष प्रसारण तथा सम्पूर्ण विवरणको तयारी गर्नुपर्ने ।
- प्रदेश सभा सदस्यहरुलाई विधायिकी र गैर विधायिकी विषयमा अभिमुखीकरण गर्नुपर्ने ।
- सभा र सचिवालयलाई थप प्रविधी मैत्री वनाउनु पर्ने ।
- संसदीय वाह्य पहुँच अभिवृद्धि गर्नुपर्ने ।
- सेवाको विशिष्टिकरण गर्दै कर्मचारीको क्षमता विकासलाई उच्च प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने ।
- सांसद र पुस्तकालयलाई घनिभूत ढंगले जोड्नुपर्ने ।
- कानून निर्माणमा सरोकारवालाहरुसंग छलफल तथा अन्तरकृया अभिवृद्धि गर्नुपर्ने ।
- अन्तर प्रदेश अनुभव आदानप्रदान मार्फत असल अभ्यासहरुको संस्थागत गर्नुपर्ने ।
- अन्तर प्रदेश समन्वय र साझेदारी प्रवर्धन गर्नुपर्ने ।
- राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय अध्ययन भ्रमण तथा सिकाईलाई प्रवर्धन गर्नुपर्ने ।